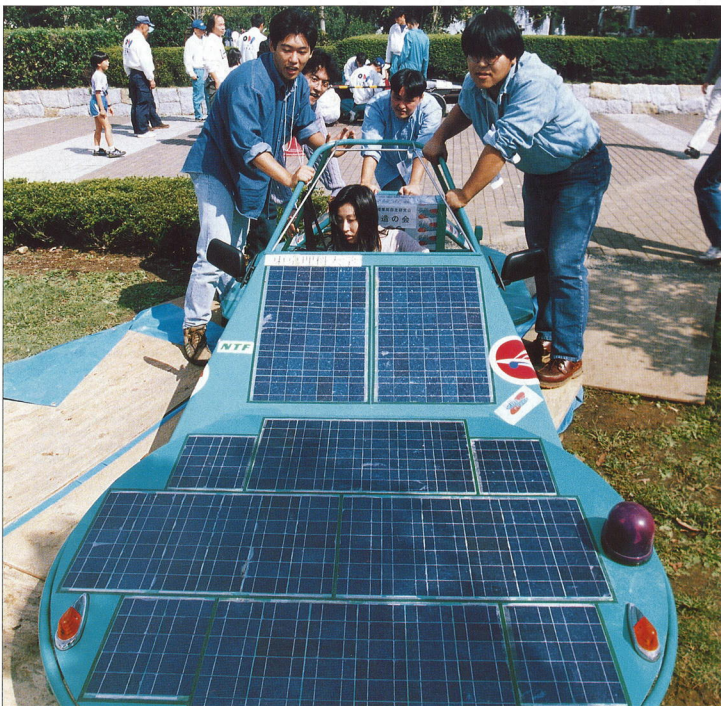

INFORMAČNÍ BULLETIN

VELVYSLANECTVÍ JAPONSKA V ČR

Praha 1, Malá Strana, Maltézské náměstí 6

2/1996

NAGANO 1998: PŘÍRODA NA PRVNÍM MÍSTĚ

XVIII. zimní olympijské hry se budou konat 7. – 22. února 1998 ve městě Nagano v prefektuře Nagano. Organizátoři her se na tuto událost připravují již nyní. Zvláštní pozornost věnují ochraně životního prostředí.

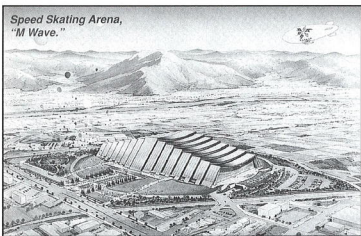
V centru Japonska se táhne řetěz strmých hor dosahujících výšky 3000 m nad mořem, které se nazývají Japonské Alpy nebo také "Střecha Japonska". Pod jejich vrcholy pramení řeky, které se vlévají do Tichého oceánu nebo do Japonského moře. Bohatě lesy a hluboké strže jsou pokladnicí rostlin a živočichů.

Tato horská oblast se již v roce 1934 stala národním parkem a více než 20% území prefektury Nagano je teď chráněno zákonem. Je přirozené, že prefektura Nagano má zvláštní zájem na zachování životního prostředí a na jeho podporu schválila několik zákonů. Je to Nařízení o ochranné přírodě z r. 1971, Nařízení o neznečišťování prostředí z r. 1973, Nařízení o zachování vodního životního prostředí z r. 1992 a Nařízení o zachování krajiny z téhož roku. Prefektura vláda průběžně připravuje Základní nařízení o životním prostředí.

Vláda i lidé s Nagano povzbuzují místní obyvatele, aby používali přírodu a učili se komunikovat s ní. Součástí této politiky je i to, že podporuje na 700 "instruktörů pozorování přírody", kteří přednášejí a pomáhají při výletech pořádaných místními výbory nebo základními a středními školami.

Výstavba Výzkumného ústavu na ochranu přírody v Nagano má být dokončena letos na podzim. Bude to první středisko svého druhu v Japonsku a bude provádět odborný výzkum ochrany přírody. Středisko bude také sloužit místním občanům, kteří zde budou mít možnost učít se poznávat přírodu, a i jako základna, ze které budou vycházet mimořádné výjevy k ochraně přírody. Akira Miyawaki, ředitel společnosti Jokokahské národní univerzity, bude zastiť funkci čestného ústava.

Nagano se hrde nazývá "Prefekturou spjatou s přírodou". Výbor pro studium ochrany přírody (skupina 28 zástupců občanských organizací a expertů na životní prostředí), založená prefekturou, bude zajišťovat, aby všechna olympijská zařízení byla k přírodě ohleduplná. Jeho návrhy měly při plánování a výstavbě zařízení pro zvláštní účely vždy velkou váhu.

Co možná nejmenší změny v krajině

Abyste se co nejvíce minimalizovali změny v krajině, budou bobové i sádkarské dráhy kratší, než je běžné. Dráha bude dlouhá 1360 m (místo standardních 1500).

Po obou stranách trati bude osázený násep z hlíny odstraněný v průběhu stavby, aby se tak minimalizoval dopad na místní flóru.

Ačkoli bylo nutné pokácet asi 5000 stromů z celkového počtu asi 16.000, porážení každého stromu se pečlivě rozvažovalo. Velká většina z nich se použila na zpevňování valů nebo na pozemní odvodňovací systém. Místních nich se na místo stavby zasadí na 40 000 místních širokolistých sazenic. To je originální metoda znovuzalesňování pomocí hrnkovaných sazenic nejvhodnějších druhů, které se používají, aby vytvořily "přirozené lesy". Přirozenou cestou vznikla les asi 200-300 let, ale touto metodou to trvá jen několik málo let.

Namísto chlorofluorokarbonu, škodlivého pro životní prostředí se bude jako chladicí prostředek používat čpavek. Množství požadovaného čpavku bude asi jedna tuna (tj. šestnáctina množství použitého na posledních

zimních olympijských hrách v Lillehammeru). To je výrazné zlepšení ve srovnání s metodou přímého chlazení.

Přesvědčí plány zahrnovat výstavbu nových lyžařských tratí pro alpské lyžování, ale díky zohlednění životního prostředí bude rozhodnuto, že všechny lyžařské disciplíny se budou konat na dosud existujících tratích. Mezinárodní lyžařská federace (FIS) požadovala, aby start pro sjezd mohl být ve výšce 1800 m, aby se získala náročnost trati. Ale toto místo startu by zasáhlo do chráněné oblasti Národního parku Cibu Sangaku, takže vytyčení trati bylo přizpůsobeno bodu startu ve výšce 1600 m – mimo chráněnou oblast.

Oblast cíle sjezdu mužů si vyžádá pokácení stromů. Vědci objevili, že trávna nihamaoi a další zedejší rostliny jsou součástí potravy Gifušského vlka, který je chráněný. Prefektura vláda koupila několik hektarů půdy kolem dojezdu a přes 300 dobrovolníků a středokoládků pomáhalo plemnit trávnu v přírodním jiuam. Také některé druhy živéčích žijících v lese protékající v blízkosti cíle sjezdu mužů byly přeneseny do horního toku říve, než byly řeky upraveny.

Dějiště biatlonu bylo také přemístěno poté, co celoroční výzkumy potvrdily přítomnost hnízd a mláďat jestřábů a kánků. Oba druhy jsou chráněny na základě Washingtonské konvence. (Běžecé dráhy byly také poznaménány a zkráceny, když se zjistilo, že v oblasti jsou hnízdiště jestřábů a dalších chráněných dravců.) Kromě toho také oblast navržená pro OH byla zmenšena začleněním již existující běžecé dráhy.

Oblasti, kde se bude muset nějaká zena přemístit, musí být co nejstříhově po dokončení prací osazeny. Odstředění stromů a skály se používají na nové nebo menší a dalších matných zařízení. A navíc budou použity takové stavební metody, které budou brát v potaz vliv na pozemní vodní zdroj.

Abyste se ušetřila energie, bude vnitřní zařízení vybaveno kogeneračním systémem, který bude zároveň zajišťovat dodávku tepla a elektřiny, a přírodní osvětlení a přírodní klimatizace budou standardním vybavením. Koupání na všech akcích bude také zakázáno.

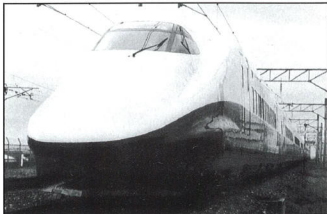
Zimní olympijské hry v Nagano by mohly pro budoucí organizátory olympiád sloužit jako vzor ochrany životního prostředí.

PLNOU PAROU VPŘED DO NAGANA

Ve výstavbě je nová trať superexpressu Sinsanken, která spojí Nagano s Tokiem za 90 minut. Sinsanken Hokuriku bude odpojit od provozu na zimní olympijské hry v Nagano v r. 1998.

První Sinsanken začal jezdit v r. 1964 u příležitosti Olympijských her v Tokiu. Obě tyto události jsou důležitými faktory v japonském ekonomickém rozvoji. Čím více roste japonská ekonomika, tím více se spolehlá na síť Sinsanken, takže v současné době všechny linky Sinsanken (Tokaido, Sanjo, Tohoku, Džóceu a Jamagata) pokrývají vzdálenost 2 132 km.

Děpceři Sinsanken jsou prvním hrům na bezpečnost provozu. Dosud tu nedošlo k žádnému smrtelnému zrazení. Dokonce i nějaký defekt se objeví jen zřídka. Vlaky opouštějí stanice jeden za druhým, jakoby na každé dvaceti hodin na nástupišti. Jestliže má Sinsanken z nějakého důvodu zpomalit, objeví se to hned v televizním zpravodajství. Děpceři se ale stáhnou zlepšit své služby a zkrátit dobu řízby vlaku (v současnosti dosahuje rychlosti 270 km/hod), snižují spotřebu energie a věnují větší pozornost utváření životního prostředí.

Technici mají prostředky ke zvýšení rychlosti vlaku, problémem ale zůstává, jak udržet tlak v vrbare přitlačení pro cestující a obyvatelé vlaku. (Současné vlaky mají překvapivě stabilní a tichou jízdu.) Zdá se, že East Japan Railway Company, která vlastní Sinsanken Hokuriku, našla řešení. Ležby vagony umožní efektivnější kontrolu energie, sníží hladinu hluku a celkovou spotřebu energie o 40 %.

Jedním z nejobtížnějších úkolů pro konstruktéry Sinsanken Hokuriku je vyrovnotí terénu horských tratí. Vlak se musí vyrovnat měly s klesáním či stupinám 30:1000, což je pro tyto vlaky "obrovský skok". Na trase byla vybudována řada tunelů, aby se zmenšilo možné nebezpečí mnoha zimních-rovňových křivčavek a protože vlak dosahuje vyšší rychlosti na km. Konstruktéři se tak potýkali s problémem různé elektrické frekvence v oblastech, kterými vlak projíždí: Vlak je frekvence 50 Hz, v oblasti Nagano 60 Hz.

Zaměstnanci JR East, místní obyvatelé a další dobrovolníci také sdíleli společné práci s trasy. Říkali, že jejich snaha je skromná a odráží pouze přirozené právo přírodní prostředí co možná nejmenší omezení. Místníci vlády mohli argumentovat tím, že jenné a povábne jiné samotného vlaku jsou pro tyto výjádření.

Nový Sinsanken také zřídí přírodní miniaturní přírodní krásy Nagano. Má být uveden do provozu na podzim 1997.

OSOBNÍ POČÍTACI DO KAŽDÉ DOMÁCNOSTI

Osobní počítače (PC) rychle zaplavují japonské domovy. Minulý rok stoupá prodej osobních počítačů v obchodech s elektronkou o cca 40 % a počet prodaných jednotek se tak vyblýstá na téměř 5 milionů. Činí záleka předčí prodej videorekordérů (VCR).

Přímým důsledkem tohoto zvýšení prodeje bylo řízení velkoobchodu s počítači v Akihabare, části Tokia známé pro své obchody s elektronkou, které poskytují výrazné sledy.

Obchody s elektronikou vyměnily stále více prodejního prostoru pro osobní počítače, a tak se Akihabara rychle mění na "počítačové město".

Snižování cen je hlavním důvodem, proč stále více obchodních nádešen. Tato snížení jsou umožněna třemi faktory – nízkými cenami, kterými američtí výrobci, jako například Compaq Computer Corp., atakují trh; nízkými dovozními cenami způsobenými zhodnocováním jenn; a stále silnější konkurencí. Společné působení těchto tří složek umožnilo, že je osobní počítač se standardním vybavením prodáván za ceně asi 200 000 jenn (přibližně 47 000 korun).

Nástup multimediálních počítačů s televizí a faxem má také velký vliv na jejich rozšíření do domácností. Mnoho sportovců, kteří používali počítač pouze omezeně, např. na vytváření osobních polních, se uvědomili, že jednouchéřový textový procesor je vše, co potřebují. Avšak nyní, s možností zakoupit multifunkční počítače, se jejich počet v domácnostech zvýšil.

Dalšími faktory, které podporují rozšíření osobních počítačů, je rychlost říst v jejich používání ve společných místních školách a školách.

Jevy vztahující se k počítačům, jako např. Internet, kterému se v poslední době věnuje značná pozornost, rovněž napomohou rozvozu osobních počítačů.

I přes značný vliv výše zmíněných faktorů zůstává Japonsko za ostatními zeměmi v počtu osobních počítačů v domácnostech. Podle nejnovějších průzkumů má 39 % amerických domácností počítač, zatímco v Japonsku je to pouze 21 %. Toto malé procento je částečně přislováno faktu, že boom počítačů v Japonsku je poměrně novou záležitostí.

Kladnou skutečností takového nízkého počtu je dostatek prostoru pro růst. Někteří pozorovatelé dokonce předpokládají, že počet osobních počítačů během pěti let překoná počet televizí v domácnostech.

LIDÉ, KTERÝ ŽIJÍ V DOMECH GAŠŠO

Rozhodnutí Spojených národů zapsat meze světové kulturní dědictví skupinu domů z té vesnice ve středním Japonsku pro jejich typické klenbové střechy vedlo v celé zemi k vyhledávání dalších unikátních staveb.

Domky, všechny na svazích hory Goka, leží ve vesnicích Sirakawa v pref. Gifu, Taira a Kamitaira v pref. Tojama.

Střechy se strmými štíty, dnes v Japonsku již dost vzácné, se nazývají gaššo zakuri. Stavěly se tak, aby v nich bylo dost místa pro chov bource moruového i aby v zimě odolaly gvozdům sněhu.

Úředníci Agentury pro kulturní záležitosti uvedli, že tyto domy byly nominovány pro své nádherné umění a proto, že jsou výjimečně dobře zachovalé. Podle nich je prý zapsání soukromých domů do seznamu OSN záležitostí zcela výjimečné.

A teď, když kulturní dědictví bylo potvrzeno, jsou vesničané nuceni pochopit své domy na jejich zákonitím místě.

Vesnice Sirakawa chce najít tucty těchto domů, které byly během posledních 40 let rozebrány a dovezeny do jiných částí Japonska.

V příštím fiskálním roce chce jedna horská vesnička v pref. Gifu začít mapovat domky gaššo zakuri, které byly znovu postaveny v turisticky vyhledávaných místech po celé zemi. Důvodem je získat kterýkoli ze znovu-postavených domů, který by jejich vlastník chtěl strhnout, a odvážet ho do vesnice, kam patří. V jejich výzkumu se uvádí, že domy byly přestěhované do 13 prefektur – od Saitany na severu po Kumamoto na jihu. Slouží jako restaurace a ládkada na turisty.

Jeden se našel v muzeu starých domů u města Kawasaki, dva další v jinném zvezu v lázních Gero v pref. Gifu. Z dalších je nyní restaurace v tokijské čtvrti Sindžuku. Jiné byly vyprávěny v Nagoji, Tojame a v pref. Oaka, v Tenri v pref. Nara a v Iizuce v pref. Fukuoka.

V Sirakawě bylo v r. 1951 275 domů gaššo zakuri, teď jich zbývá jenom 80. Většina z nich byla odstavená nebo zbourána v letech 1950-1980, kdy se tu stavěly přehrady pro hydroelektrik. Někdo dnes přese náve, kolik lidí bylo v této přemístěno, ale vesničané odhadují, že jich objevili 30 a chtějí je zpt.

Neslo jen o přílákání turistů do této jen fidec obydlené horské oblasti, ale domy upoutaly kupující, kteří chtěli exportovat jediněný samr a charakr stavěv d do jíných oblastí.

Náklady na údržbu těchto domů byly značné (kostra lomenicové sfedchy je ze dřeva, pokrytá slámskými došky), a tak je vesničané radši prodali, než aby je strhli, a na jejich místo postavili nové, moderní stavení.

Některé domy gařžo zukuri vynesly až 2 miliony jén, byly tímž tēmž za bubku. Ale koncem šedesátých let se průměrná cena pohybvala kolem 500 tisíce jén. Různá vládní nařízení omezuji v budoucno rozvoj oblasti, kdy domy stojí.

O jejich zapápní do seznamu kulturních památek rozhodl Program světového dědictví Výchovné, vědecké a kulturní organizace Společnosti národů, který si vytkl za cíl ochraňovat historická místa a přírodu v souladu s dohodou UNESCO z r. 1972.

PRINCEZNA SAJAKO
v České republice, tradice
a dnešek nejmladší císařské generace

Návštěva princezny Sajakō ve dnech 3. – 7. října 1996 v České republice měla velmi příjemný ráz, protože její císařská výprava nepřijela na státní návštěvu, ale na přátelskou, v rámci cesty do Evropy. Do Prahy přijetla ze Sofie – přes Londýn normální linkou British Airways – a odhad letla, opět normální linkou, do Londýna, kde se měla setkat mimo jiné také s anglickou královnou Alžbětou II. Předem dohodnutý program u nás jí měl představit na jedné straně typické české atrakce a na druhé společenské činnos-

ti, o něž má princezna zájem. Mezi ty typické patřila ukázka výroby skla v muzeu skla, naproti Staroměstské radnici, která zbudovala firma Erpet, dále návštěva firmy Moser v Karlových Varech, konkrétně její výstavní síň, která je zároveň muzeem moserské sklářské produkce, velmi dobře známé i v Japonsku. Princezna se zajímá o výchovu slepčáků psů a o sociální péči o tělesně či jinak postižené lidi. Česká strana jí připravila návštěvu koncertu na konzervatoři pro zrakově postižené v Praze na Maléšenské náměstí a návštěvu vesničky SOS nedaleko Karlových Varů, kde původně uplatněné děti žijí v rodinách s matkami, které se jim rozhodly vytvořit domov.

Princeznin pražský program zahrnoval setkání s manželkami našich politických osobností, s paní Klausovou, Dybovou a paní Dlouhou v Kaisersteinské paláci na Hradčanech u oběda pořádaného na její počest v muzeu pana premiéra. Pak byla přijata panem prezidentem Havlem na Pražském hrade a vešker návštěva koncert Česká filharmonie.

Při takových setkáních nemohou scházet tlumočníci, přestože částečně většinou mluví anglicky. Protokol velí, aby byly zastoupeny obě strany. Za japonskou stranu byl pozván z japonského velvyslanectví pan Šó-đži, který mluví velmi dobře česky (studoval v Praze) a za českou stranu se též cítil dostalo mně (zřejmě proto, že jsem byl dvakrát v delegaci pana prezidenta Havla v Japonsku).

Tlumočník je vázán svým podpisem k tomu, aby o všech neveřejných rozhovorech a o dění mimo oficiální setkání před veřejností pomlčel, což samozřejmě činí, ale princezna Sajakō měla velmi mnoho veřejných setkání, o kterých mohla psát a kládným svědomím.

Musím se přiznat, že setkání s princeznou bylo pro mne zvlášť zajímavé, protože jako japonský jsem po třicetileté zkušenosti s japonsitnou, Japonci a Japonskem poprvé hovořil s členem rodu, jenž je symbolem Japonska, jeho historie a jeho tradice. Při studiu historie Japonska na fakultě v Praze (1965-72) i za studií v Japonsku (v roce 1967-68) byl ještě císař a jeho rod vzádušen, nedosažitelně veličnou, k níž do konce války a ještě dluho po ní vztahovali mnoho Japonci jako k bohu. I na me se přišlo, že tato úcta, protože chťe necht každého vzádušeného japonsitnou a věci japonských prostoupí japonský duch, vřije se do jejich specifického uspořádání společnosti a do jejich samostatnosti, do jejich zdraví a problémů. Císař z nich vždy tňel nahoře nad vším, jako by sídlil klidně na oblaku nad horou Fudži, jako by se z tohoto oblaku vytvořoval a zase do něj mizel, jak se na božstvo či poloboha sluší. Konec konců, všechny civilizace na této zeměkouli, všechny rasy a národy na sobě zcela nezávisle měly a mají své uctivé vědy, své nejvyšší a nejnížší. Lidé to mají v genech, stejně jako všichni živočišové. Ale po dlouhých miliónech let vývoje společnosti se teprve ve dvacátém století demytizují. Císařové a králové a císařská aristokracie ztratila před zánikem výmýšlenosti. Hlavy států a zemi konečně přestaly z úcty do prezidentských a premiérských křesel. V Japonsku k tomu do konce došlo až po roce 1945, velmi bolestně pro velkou většinu Japonců. A ještě dluho po tom, až do skonu císaře Hirohita 7. ledna 1989, po smrti zvaného Šówa, tomu tak vlastně bylo.

Setkání s přímým potomkem císaře Hirohita, s princeznou Sajakō pro to mne znamenalo velkou neznámou a zároveň velké poznání. Samozřejmě jsem nepovažoval Hirohita ani jeho předchůdce za císaře božského původu, tak daleko jsem při studiu japonsitny a žijící v Japonsku nešel, ale tu atmosféru, to "cosi" jsem měl poprvé možnost poznat zblízka.

O to větší bylo moje překvapení, když se princezna Sajakō objevila v salonku pro VIP na letišti v Ruzyni ve slušivém růžovém kostýmu, mladá, klidná, s příjemným úsměvem, v jednoduchém ústě a uměřenosti ve vystupování. Zdravila se se zástupci českého i japonského vládního vývozu velmi přirozeně a civilně a hned si získala sympatie. Bylo na ni znát, že je to mladá žena, která ctí tradice, ale zároveň se nevádhá identity dnešního, moderního člověka.

A druhý den a po tři další každého učarovala elegancí, s níž reprezentovala císařský rod s bezprostředností sedmadvacetileté ženy, která se žít zajímá o vše, co je jí hostitelé předkládáno, o zemi, kterou navštívuje poprvé. Ani na jediný okamžik nebylo znát, že by podlehla formalitám a formalitní osobě původu a postavení.

V naší zemi tradice aristokracie a vůbec uctívání monarchie dávno odezněly a formalitě z naší strany – nemyslím teď na hostiteli, který princeznou doprovázel, ale na všechny, kteří se s princeznou během její návštěvy setkali, až politici až po běžné občany v Karlových Varech, ve vesničce SOS nebo na Karlově mostě v Praze – byly dostatečné, ale střídné. Převládala spíš srdečnost, která reagovala na princezninu lidskou kvalitu, než na její původ. Ať to bylo při rozhovoru při obědě se starostou Karlových

Varů v hotelu Pupp, nebo se starostou vesničky SOS, s paní Klausovou, Dybovou a Dlouhou, a ředitelem České filharmonie a dirigentem Valdem o předstávce koncertu, s ředitelem konzervatoře zrakově postižených, s přívodnými v muzeu skla firmy Erpet nebo s přívodnými na Karlově mostě. Princezna vždy pozorně naslouchala a dovedla zavést rozhovor pod povrch věci, pokud to čas dovolil.

Byly dva okamžiky, kdy se nechala unést a rozhovořila se a rozesmála. První byl po skončení první poloviny koncertu České filharmonie, hlavně zisluhou Václava Hudečka, který zahrál Šibeliovu houslovou koncert a takovou lehkostí a zpěvností, že princezna společně se svou dvorní dámou, japonským velvyslancem v České republice, panem Mijamotoem a dalšími členy doprovodu se o pauze dala do živého hovoru o české hudbě, o tom, v čem je tak příjemná a blízká Japoncům a zajímala se o její historii. Ale víc než obsahem hovoru na mě udělala velký dojem vnímavostí k hudbě, tím, čím ji krásná a skvěle zahrání hudba dokáže tolik říci. Zdáno totiž mnoho Japonci, kteří pokud neusnou coš vnímají a nedokážou být více pojmenovat. Princezna hrávala na flétnu a má zkušenost, což jí samozřejmě ovlivřilo cestu pro chápání hudby víc než tomu, kdo neměl nástroj v ruce. Půvabné na celé chvíli bylo to, že princezna měla na sobě krásné kimono, kterým se nijak nenechala ve svém naštění svázat.

A druhá chvíle nastala ve vesničce SOS při návštěvě sedmčlenné rodiny, kde jí děti postupně zahrály, dva kluci na klarinet a dvě dívky jí zazpívaly národní písničku. Nejmenší holčička Julie si pak vedle princezny sedla na gauč a zeptala se jí, kde má korunu. To vzbudilo veselí u všech, u princezny nejvíce a tam proměnila svůj jakoby věčně přítomný úsměv v spontánní smích. Holčičce pak odpověděla stejně prostě, jak byla dotazována: "já korunu nemám". Péče o bezpřítomné děti, domov, kterým jí jejich a doplnit matka vytvořila a vůbec celé koncepce vesničky SOS na princeznu velmi způsobila. Z jejich dotazů k vedoucímu vesničky bylo znát, že má o toto problémy jen nět formální zájem. Děti nakonec určitě potěšila díky, které jim přivekla.

Dobrou epizodu na třetím hradišti nádořly byly vystojícím obrazem postavení císařského dvora v současném Japonsku. Po setkání s panem prezidentem šla princezna do chrámu sv. Víta. Zrovna v té chvíli procházela po nádvoří početná skupina Japonců, převážně starší lidé z venkova. A několik mladších. Jakmile ti starší princeznu uviděli a uverili svým očím – okamžitě jí poznali, ale několik věřin váhali, zda je neklame zrak – začali se hluboce klanět a nahlas projevovat nádu a úžas a řekli slovy "Ó, é, ara, hoo, hi vá, hontó, so, Sajakō denka, dōmo, o ki o cukete, o genki de irassian jo" aj. Všichni starší byli okamžitě v hlubokém úklonu, zvláště ženy, zatímco mladší postávali za nimi, na tváři dávali a poštění, ale nikdo se neuklonil a neouroužil nahlas ani hluk. Princezna se zastavila a dala se s nimi do kra-

tičeho hovoru. Starší se klaněli ještě hloub a opravdu užasle a obdivně na princeznu zřítali. Princezna se zachovala elegantně a demokraticky, ani jako vvedla z Kentu při zahájení Wimbledonu, když pohovořila se sběrači míčků.

Celá její návštěva nesla znaky tradice, která prochází velkou proměnou. Princezna všude zanechala tent nejpěšji dojem, a nepočyne na tom mělo zisluhu i její civilně přirozené, usměšlitě vystupování, které by však za jejího dědečka Hirohita, ještě před sedmi lety nebylo to doba nespěšné. V doprovodu dvorní dámy paní Hary, velice kultivované, evropsky vyznívající ženy středního věku a pana velvyslance Kitamury, její zivřiví dluhá řítá v Kanadě a Anglii vytvářela princezna Sajakō docela nový obraz dnešního japonského císařského dvora. Ale nakonec ještě jed- na drobnost, která naopak tradici podtrhuje. Princezna se několikrát podepsala do pamětní knihy – na konzervatoři, u Moserů, v muzeu skla v Erpetu. Pokaždé stejně, otevřela knihu tak, aby obě stránky byly čisté a na protilehlou se podepsala doprostřed dvéna velmi čitelnými a až archaicky sořnými znaky, z kterých by si cíti musjete. Říkaly jen: Sajakō.

Martin Vačkář

VÝROBCI AUTOMOBILŮ V HONBĚ ZA KVALITOU

Navzdory pohyblivým kursům a zvyšování cen jsou američtí prodejci japonských automobilů stále optimističtější a předvíají pro rok 1997 stabilní růst. V boji se slabým dolarem se ujistí, že jejich aktivity nejen přetrvají, ale také nabudou na objemu. Toho chtějí dosáhnout rozložením obchodní činnosti na jednotlivé části, rozšířením poračnického servisu, autoprav a leasingu.

"Směnný kurs je pro prodejce nejspornější záležitostí," říká Denny Boyle, generální ředitel obchodního zastoupení Toyota v San José. Boylem rozmezí zisku bylo lepší než se očekávalo, částečně díky nárůstu v leasingových programech.

Co se týká amerického vývozu, mnoho prodejců doufá, že američtí výrobci automobilů konečně učiní závazek, že budou prodávat své auto japonským spotřebitelům. Ti, kdo sledují tuto americko-japonskou velmi zpolitizovanou automobilovou ságu, říkají, že poté, co se američtí výrobci rozhodli posunout volant napravo, byla konečně učiněna opatření.

Pokud je možné považovat automobilovou show uspořádanou v minulém roce v Tokiu za bernou minci, Velká Třtka připravuje agresivní marketingovou strategii zaměřenou na prodej automobilů s volantem na pravé straně na japonském trhu. Se zaměřením na rok 1997 američtí výrobci aut zveřejnili devět nových modelů s řízením na pravou stranu, včetně značek Neon, Taurus kabriolet, Saturn, což je velký skok ze dvou dosud dostupných značek, Chrysler Jeep a Ford Probe.

Američtí výrobci aut mají v úmyslu zvýšit o 2 procenta podíl trhu v Japonsku na celkem 400 000 vozů do roku 1999 ze 120 000 vozů, které se zřejmě prodají tento rok. Mnozí v tomto vidi prozívaní znamenají z Detroitu a signál japonským výrobcům, že Velká

Třtka chce zlákat více japonských obchodních zástupců, aby prodávali jejich vozy.

Fred Miller, který vede sedm obchodních zastoupení v jižní Kalifornii, včetně Nissanu, Mitsubishi, Toyoty a Infiniti, je znepokojen tím, že budoucí automobilové rozhovory by mohly ve Spojených státech přetrvávat v kampani. "Obávám se negativní publicity, která by se mohla obnovit a lézby kvót, které by ovlivnily obchod."

Miller, který je obchodním zástupcem Nissanu už více než 30 let a prodává asi 15 000 vozů ročně, se obává o ty a sílu jenu. "Japonští výrobci se konečně probudili a začínají být agresivnější ve svých marketingových programech."

Robert J. Thomas, prezident a hlavní výkonný ředitel společnosti Nissan Motor Corp. U.S.A., říká, "Dlouhou dobu jsme se přizpůsobovali kolísání mezi dolarem a jenem tím, že jsme zvyšovali transakční poplatky.

Avšak kvůli odporu zákazníků jsme se začali opírat o leasing a museli jsme zvýšit ceny našich vozů.

Uklidňuje nás, říká Thomas, že zákazníci jsou ochotni zaplatit za kvalitu japonských výrobků, obzvláště Nissanu.

Ve Spojených státech se vyrábí asi 450 000 Nissanů, včetně Sentry, pickupu, 200 ts a Altity. Společný podnik s Fordem vyrábí asi 50 000 minidávčáků Quest ročně.

Obchodní zástupci jak Nissanu, tak Infiniti říkají, že poslední roky byly těmi nejlépeší díky výrobkům, jejichž výrobci zachovávají silný vztah s obchodními zástupci. Ve Spojených státech je asi 1 100 obchodních zástupců Nissanu a 150 Infiniti.

"Jedinou skutečnou velkou iniciativou, kterou jsme podnikli je mimo-leasingový prodej automobilů," říká Thomas. "Prodej vozů stoupá tak dramaticky, jako při zavádění nové značky."

Toyota Avalon je největší exportní společností do Japonska. Vyrábí se výhradně ve Spojených státech. Zhruba 3 500 až 4 000 Avalonů se vyváží každý měsíc, zatímco objem prodeje ve Spojených státech je asi 5 000 až 6 000.

Šindži Sakai, prezident a hlavní výkonný ředitel společnosti Toyota Motor Sales, U.S.A., se domnívá, že Avalon přitahuje japonské zákazníky díky své prostornosti a ceně. Cena Avalonu se ve Spojených státech pohybuje mezi 23 000 a 28 000 dolary, avšak pro japonský export má jiné designové specifikace.

"Toyota je dominantní společností, která spojuje všeobecnou kvalitu automobilů s přijatelným průmyslovým standardem," říká James R. Olson, vice-prezident pro vnější záležitosti společnosti Toyota Motor Sales, U.S.A.

Zavedení kratších leasingových období vedlo k růstu nového trhu. Toyota přeroganovala obchod s ojetými vozy a vytvořila tak další důležitou část automobilového průmyslu.

Obchod s ojetými vozy přináší zástupcům velké zisky a přidanou hodnotu do leasingového programu. "Nyní máme záruční systém, který poskytuje garanci na vozy pro naše zákazníky. Vozy, které se kvalifikují jsou všechny z našeho leasingového programu."

Olson říká, "Chceme udržet ojetá vozidla v rodině, je to dobrá příležitost pro naše zástupce, kteří jim pomáhají podporovat jejich aktivitu."

Ray Barwick ze společnosti Barwick Automotive Group, zástupce Nissanu a Chryslera v Orange County v Kalifornii, říká, že obchodní zastoupení musí být vynalézavější co do druhů nabízených služeb, aby si tak zachovalo schopnost konkurence. Je stále více a více obchodních zastoupení, která bojují o stejný trh, říká.

Agresivní krátkodobé leasingové programy jsou novou cestou pro americké zástupce japonských automobilů k zlepšení produkce a posilování svých aktivit tvář v tvář silnému, ale kolísavému jenu.

PIVO SE VARÍ, ALE MĚSTA PŘESTO ŽIJNÍ

Soukromé pivovary se stále silněji prosazují na trhu místního piva, ale místní úřady mají problémy s pronikáním do jejich systému, aby jim mohli pomoci oživit ekonomiku.

Počátkem prosince minulého roku se na tokijském mezinárodním výstavišti pořádal první celostátní festival piva. Během tří dnů festivalu zaplnilo výstaviště více než 15 000 příznivců tohoto nápoje. Mohli si vybrat z 11 druhů piva, které nabývaly malé pivovary z celého Japonska – od Hokkaido po Okinawu.

Pro revizí zákona o dani z lihovin loni v dubnu slevila vláda ze svých požadavků na udělení licence na výrobu piva pro komerční účely.

Nejdelšími bylo snížení minimální roční produkce piva z 1 965 000 litrů na 59 000 litrů. Toto opatření podnítilo rostoucí počet podnikatelů, skupin vyznávající zlatého moku, a dokonce i místních úřadů, aby požádali o povolení začít s výrobou svého vlastního piva.

První licence byly uděleny výrobcům sádk v Niigatě a skupině obchodníků na Hokkaidu v prosinci 1994. Během následujícího roku vydal Národní daňový úřad 18 licencí místním pivovarům a provizní licenci dalším šesti.

"Malé soukromé pivovary, které právě začaly s vařením piva, si zatím vedou velice dobře," řekl Tomoeji Išikawa, organizátor prvního tokijského festivalu piva. "Jedním z důvodů jejich popularity je právě rozmanitost chutí jednotlivých druhů piva. Velké pivovary prodávají mnoho značek, které se liší etiketami na lahvích, ale chutť je skoro stejná," říká p. Išikawa, předník

V budově střední školy v Hamamacu 250 km jihovýchodně od Tokia visí "ukijo-e" (dřevorez) herce Kabuki od Tōsusaie Šaraku, vytvořený z více než 20 000 prázdných plechovek od piva.

Japan Travel Bureau, kde je ustaven zvláštní tým na podporu malých soukromých pivovarů. "Myslím si, že místní piva zapustí u nás kořeny stejně jako džizaké (místní sake)", dodává.

"Boom ve výrobě místního piva bude zřejmě ještě nějakou dobu pokračovat a očekáváme, že během tří let vzroste počet malých soukromých pivovarů na 100", říká Motoki Takahashi z oddělení pro styk s veřejností Sapporského pivovaru.

Čtyři největší pivovary v zemi poněkud malým místním pivovarům zahájí výrobu. Sapporský pivovar, třetí největší v Japonsku, zřídí oddělení pro poskytování know-how o výrobě i managementu místním výrobcům.

"Očekáváme, že místní výroba piva bude stimulovat celý domácí trh s pivem, jenž dosahuje roční produkce 6,9 miliard litrů a v poslední době zaznamenal zpomalení růstu", řekl.

Kodžirō Hagi pracuje v Konferenci na podporu pivovarnictví, která se stává z osmi společností, včetně Tocho Corp. – mamuti obchodní firmy, která byla založena za účelem nabízet pomoc místním veřejným organizacím. Na budoucnost malých pivovarů se dívá optimisticky.

Místní piva, která jsou ve Spojených státech velmi oblíbená, činí zhruba jedno procento z celkového objemu piva na trhu. Předpokládáme-li, že v Japonsku dosáhnou stejného podílu a vezmeme-li v úvahu rentabilitu malých pivovarů, pak by jich během pěti let mohlo být 200-300", říká Hagi.

Zatímco soukromé pivovary zahájily výrobu důkladně, místní veřejné podniky musí čelit různým problémům v podnikání. "Ačkoliv mnoho místních zastupitelstev má upřímný zájem vařit pivo, ani jedno si nezažádalo o licenci," říká Hagi.

Jednou z hlavních překážek, které musí veřejné instituce čelit je souhlas shromáždění se zahájením podnikání. "Obchodní plán často přeroste v politickou záležitost a začne skřípat", říká Hagi a uvádí případ města Kubokawa v pref. Kóši, kde místní shromáždění zamítlo plán na výstavbu pivovaru ve výši 3,76 miliony dolarů, navrhovaný městem. Dalším takovým typickým příkladem je město Sanda v pref. Hjógo. Sanda je rodištěm Komina Kawamota, japonského učenice, který se zabýval studiem holandských a holandské kultury a který seznámil Japonsko s pivem v době Edo (v 19.stol.). Proto se městská rada rozhodla zřídit polouskromý pivovar a vyrobit originální pivo, aby se přilákalo více turistů. Avšak o plánu stále ještě není rozhodnuto a výhledy na zahájení provozu jsou nejasné. "Znepokojení, zda pivovar bude rentabilní, znemožnilo dospět k nějaké dohodě. Pro město je velmi těžké investovat příjmy z daní do podnikání, jehož zisk je nejistý", řekl představitel radnice města Sandy. "Naše rozhodnutí pozastavit tento plán bylo ovlivněno také odmítnutím místního zastupitelstva Kubokawy", dodal.

Ústřední vláda by měla přijmout nějaká opatření, jako např. snížení daně za alkohol, a pomoci tak místním obecním úřadům, které se snaží zakládat pivovary a tím povzbudit místní hospodářství.

Hagihio skupina poskytuje poradenské služby pěti místním samosprávám, které ještě doufají, že se jim podaří do světa piva proniknout.

Hagi řekl, že bude ještě nějakou dobu trvat, než se podaří nějakému malému pivovaru, patřícímu místní samosprávě, vstoupit na pivní trh.